

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16CoE/33/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6214207211
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6214207211.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v exekučnej veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, zastúpeného Advocate s. r. o., so sídlom 811 09 Bratislava, Pribinova 25, proti povinnej Y. H., nar. XX. X. XXXX, bytom H. L. I. G. XXX/X, vedenej súdnym exekútorom JUDr. Rudolfom Krutým, so sídlom Exekútorského úradu Bratislava, Záhradnícka 60, pod sp. zn. EX 28109/14, o vymoženie príslušenstva a trov exekúcie, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Veľký Krtíš, č. k. 5Er/761/2014-16 zo dňa 8. 1. 2015, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením exekučný súd zamietol žiadosť súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vedenej pod spisovou značkou EX 28109/14. Súd rozhodol podľa ustanovenia § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v nadväznosti na ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka (v texte aj ako „OZ“), s poukazom na právnu úpravu Európskeho Spoločenstva dotýkajúcej sa problematiky spotrebiteľských zmlúv a ochrany práv spotrebiteľa, a to najmä smernicu Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Súd zmluvný vzťah medzi oprávneným a povinnou zo zmluvy o úvere zo dňa 28. 03. 2007 (ďalej aj „Zmluva o úvere“) posúdil ako spotrebiteľský vzťah. Konštatoval, že rozhodcovská doložka obsiahnutá v Zmluve o úvere nebola dojednaná individuálne, čo zjavne vyplýva z jej zaradenia do Všeobecných podmienok poskytnutia úveru ako súčasť adhéznej formulárovej zmluvy. Spotrebiteľ nemal pri podpise zmluvy možnosť dohodnúť sa na obchodných podmienkach s dodávateľom, mohol len celú zmluvu odmietnuť alebo sa podrobiť všetkým podmienkam, a teda aj rozhodcovskej doložke. Spôsob koncipovania rozhodcovskej doložky obsiahnutej v bode 17 Všeobecných obchodných podmienok formálne napĺňa podmienku, že rozhodcovské konanie nebolo dojednané ako výlučný prostriedok riešenia sporov. Subjektom, ktorý však v konečnom dôsledku bude mať právo voľby medzi rozhodcovským a všeobecným súdom takmer vždy je veriteľ, pretože miera jeho práv v porovnaní s druhou zmluvnou stranou mu zabezpečuje dominanciu v uvedenom zmluvnom vzťahu a minimalizuje dôvody na podanie žaloby zo strany dlžníka. Rozhodcovskou doložkou koncipovanou uvedeným spôsobom dochádza reálne k narušeniu rovnováhy zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Rozhodcovská doložka v zmluve o úvere už v čase jej uzavretia bola neprijateľná zmluvná podmienka a preto od počiatku neplatná v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, nakoľko rozhodcovské konanie sa uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zo strany zmluvných strán, exekučný súd považoval exekučný titul za materiálne nevykonateľný a absenciu tejto jeho vlastnosti za neodstrániteľnú prekážku brániacu vykonaniu exekúcie a tým aj vydaniu poverenia pre súdneho exekútora.

Proti uvedenému rozhodnutiu podal včas odvolanie oprávnený. Uplatnil odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. f/ a písm. b/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O. s. p.“). Uviedol, že právne posúdenie veci súdom je nesprávne vtedy, ak súd posúdil vec podľa normy, ktorá na daný skutkový stav nedopadá alebo právnu normu síce určil správne, avšak nesprávne ju

interpretoval alebo ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Exekučný súd v prejednávanej veci prekročil rámec svojej preskúmavacej činnosti, ktorú mu zveril Exekučný poriadok. Poukázal na § 45 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZRK“) a uviedol, že uvedené ustanovenie síce upravuje povinnosť exekučných súdov zastaviť exekučné konanie v prípade, ak rozhodcovský rozsudok ukladá povinnosť, ktorá odporuje dobrým mravom, ale má za to, že citované ustanovenie súd nesprávne aplikoval. Exekučný súd v konaní o vydaní poverenia na vykonanie exekúcie z predložených podkladov posudzuje exekučný titul z formálnej a materiálnej stránky. Formálne preskúvanie exekučného titulu sa obmedzuje na dodržanie všetkých formálnych náležitostí exekučného titulu tak, ako ich vyžaduje ustanovenie § 34 ZRK. Preskúvaním materiálnej stránky zisťuje exekučný súd, či sú splnené hmotnoprávne predpoklady exekučného titulu (dovolenosť, možnosť a súlad s dobými mravmi). Exekučný súd sa však v rámci tohto prieskumu musí obmedziť len na skúmanie výroku exekučného titulu, nemôže skúmať samotné rozhodcovské konanie. V rámci exekučného konania exekučný súd nemôže zaujímať právne stanoviská a úvahy k výroku samotného exekučného titulu (rozhodcovského rozsudku) a musí sa obmedziť len na také dôvody zastavenia exekúcie, ktoré majú povahu skutkovo zjavných dôvodov, nemôže sa teda jednať o dôvody právneho posúdenia veci. Postupom súdu v tejto veci a jeho výkladom ustanovenia § 45 ZRK dochádza k nahradzovaniu konania o žalobách o zrušenie rozhodcovských rozsudkov exekučným konaním, čo je v rozpore s obsahom a účelom zákona o rozhodcovskom konaní. Ďalej okresnému súdu vytkol, že tento nedostatočne zistil skutkový stav veci, keď konštatoval, že zmluvnými stranami nebola dojedná žiadna rozhodcovská zmluva alebo doložka. V tejto súvislosti dal do pozornosti odvolaciemu súdu, že oprávnený s povinnými uzatvára rozhodcovskú zmluvu podľa § 3 a nasl. ZRK formou samostatného právneho úkonu, a to na samostatnej listine. V niektorých prípadoch je rozhodcovská doložka dohodnutá v rámci všeobecných obchodných podmienok, ktoré sú pre zmluvné strany záväzné. Konajúci súd však tieto skutočnosti dostatočne nezisťoval a tak zaťažil konanie vadou nedostatočne zisteného skutkového stavu veci. Vzhľadom na uvedené odvolacie námietky žiadal oprávnený odvolaním napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Vyjadrenie k odvolaniu podané nebolo.

V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací, odvolanie prejednal v medziach daných ustanovením § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 1, 2 O. s. p. a uznesenie okresného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Podľa § 243d ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spíňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, 4ead) vydaného pred 1. januárom 2015, možno začať len do troch mesiacov od účinnosti tohto zákona. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného po tejto lehote nemožno udeliť poverenie na vykonanie exekúcie; rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať.

Na exekučné konania začaté v súlade s odsekom 1 alebo vedené na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spíňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, 4ead) a ktoré neboli ukončené k 1. januáru 2015, sa použijú predpisy účinné do 31. decembra 2014 (§ 243d ods. 2 Exekučného poriadku).

Poznámka „4ead)“ k ustanoveniu § 243d ods. 1, 2 Exekučného poriadku znie: Zákon č. 335/2014 Z.z. spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 44 ods. 1, 2 Exekučného poriadku v znení platnom a účinnom do 31. 12. 2014 exekútor, ktorému bol doručený návrh oprávneného na vykonanie exekúcie, predloží tento návrh spolu s exekučným titulom najneskôr do 15 dní od doručenia alebo odstránenia väd návrhu súdu (§ 45) a požiada ho o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu, táto lehota neplatí, ak ide o exekučný titul podľa § 41 ods. 2 písm. c) a d). Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.

Podľa § 52 ods. 1 OZ spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 3, 4 OZ).

Podľa § 53 ods. 1 prvá veta OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné (§ 53 ods. 5 OZ).

Vo veci rozhodol vyšší súdny úradník. Zákonný sudca predložil vec na rozhodnutie krajskému súdu podľa ustanovenia § 374 ods. 4 O. s. p. s vyjadrením, že odvolaniu účastníka konania nemieni vyhovieť.

Odvolačný súd vychádzajúc z rozsahu a dôvodov odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p.), po preskúmaní uznesenia prvostupňového súdu, aplikujúc ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p., sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia a konštatuje správnosť dôvodov a právnych úvah, na podklade ktorých prvostupňový súd rozhodol. Na zdôraznenie jeho správnosti navyše dodáva :

Oprávnený sa domáhal vykonania exekúcie na základe právoplatného a vykonateľného exekučného titulu, ktorým bol rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu, Spoločnosti Slovenská rozhodcovská a. s., Karloveské rameno 8, Bratislava spisovej značky : SR 02803/08 vydaný dňa 1. 4. 2008, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 14. 4. 2008 a vykonateľnosť dňa 17. 4. 2008. Základný právny rámec nároku priznaného rozhodcovským rozsudkom bol nárok veriteľa z titulu poskytnutého úveru na základe Zmluvy o úvere uzatvorenej medzi oprávneným a povinnou, zabezpečený blankozmenkou. Súd prvého stupňa vzhľadom na vykonané dokazovanie - oboznámiac sa s obsahom predmetnej Zmluvy o úvere, ako aj Všeobecných podmienok poskytnutia úveru a rozhodcovskej zmluvy - vec správne právne posúdil, keď vychádzal pri rozhodovaní ako z relevantnej skutočnosti, že daný zmluvný vzťah medzi veriteľom a dlžníkom je nutné posudzovať ako spotrebiteľský vzťah a následne aj vychádzajúc z príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka svoje rozhodnutie zdôvodnil. Odvolačný súd poznamenáva, že vyslovené stanovisko je plne konformné a v súlade s početnou judikatúrou Súdného dvora ES (napr. C-240/98 až C-244/98, C-473/00, C-168/05, C-243/08, C-40/08, C-227/08, C-76/10) dotýkajúcou sa problematiky spotrebiteľského práva a ochrany práv spotrebiteľa. Navyše právne posúdenie vzťahu medzi oprávneným a povinnou ako vzťahu spotrebiteľského nespochybnil vo svojom odvolaní ani sám oprávnený.

Námietka oprávneného, podľa ktorej exekučný súd prekročil rámec svojej preskúmvacej právomoci, keď posudzoval súladnosť exekučného titulu - rozhodcovského rozsudku so zákonom, neobstojí. Vychádzajúc z dikcie zákonných ustanovení, a to tak Exekučného poriadku, ako aj Zákona o rozhodcovskom konaní, je zrejmé, že súd je v každom štádiu vedenia exekúcie povinný dôsledne skúmať, či sú splnené formálne i materiálne predpoklady pre vedenie exekúcie. Predovšetkým, či podklad, na základe ktorého súdny exekútor žiada o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, je spôsobilým exekučným titulom v zmysle ustanovenia § 41 Exekučného poriadku, a či subjekty, voči ktorému a v prospech ktorého sa má exekúcia vykonať, sú zhodné so subjektmi označenými v exekučnom titule; prípadne skúmať, či došlo k prechodu práva alebo povinnosti na inak označený subjekt v zmysle ustanovenia § 37 ods. 3 Exekučného poriadku. Súd v prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti exekučného titulu (obzvlášť v štádiu pred vydaním poverenia pre súdneho exekútora) musí na zistenie nezákonnosti vedenia exekúcie aj adekvátne procesne zareagovať. Vyslovený právny názor plne zodpovedá záverom obsiahnutým v judikáte Súdného dvora (ES) vo veci Pohotovosť C-76/10 zo dňa 16. 11. 2010. Súdny dvor v súvislosti so skúmaním nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách rozhodol, že vnútroštátny súd má aj vo fáze výkonu rozhodnutia povinnosť aj bez návrhu posúdiť nekalú povahu podmienky obsiahnutej v zmluve o úvere uzavretej poskytovateľom úveru so spotrebiteľom. Je úlohou dotknutého vnútroštátneho súdu určiť, či sa má podmienka zmluvy o úvere považovať za nekalú v zmysle článkov 3 a 4 Smernice Rady 93/13/EHS a v prípade kladnej odpovede je úlohou uvedeného súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré

z toho vyplývajú podľa vnútroštátneho práva, s cieľom ubezpečiť sa, že tento spotrebiteľ nie je viazaný touto podmienkou.

Oprávneniu súdov v exekučnom konaní skúmať právomoc rozhodcovského súdu v súvislosti s existenciou rozhodcovskej zmluvy, resp. s jej neplatnosťou, nebránia ustanovenia Zákona o rozhodcovskom konaní, napr. § 21 ods. 2 tohto predpisu. Tieto ustanovenia sa týkajú všeobecne účastníkov rozhodcovského konania, ktorými môžu byť aj iné subjekty než spotrebiteľ, pričom sa v nich premieta klasická rímska právna zásada (princíp) „vigilantibus iura scripta sunt“ („práva patria bdelym“ alebo „nech si každý stráži svoje práva“ alebo „zákony sú písané pre bdelych“). Kým nevyužitie postupu podľa týchto ustanovení v prípade iných účastníkov rozhodcovského konania znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať rozhodcovskú zmluvu a tým aj právomoc rozhodcovského súdu v konkrétnej veci (pretože inak by tieto ustanovenia strácali svoj zmysel - boli by nadbytočné), v spotrebiteľských veciach tomu tak nie je. Princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. To znamená, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybníť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení Zákona o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť tohto exekučného titulu. Takýmto postupom exekučný súd napĺňa príkaz vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa.

Osobitosť postavenia rozhodcovského súdu spočíva medzi iným v tom, že jeho právomoc vec prejednať a rozhodnúť sa odvodzuje od rozhodcovskej zmluvy. Predpokladom právomoci rozhodcovského súdu je, teda, platné uzavretie rozhodcovskej zmluvy medzi zmluvnými stranami, a to či už vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky. Ak právomoc rozhodcovského súdu je závislá od existencie platnej rozhodcovskej zmluvy a exekučný súd má povinnosť v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, okrem iného, zisťovať rozpor exekučného titulu so zákonom, t. j. aj to, či bol vydaný orgánom s právomocou na jeho vydanie, je logické, že exekučný súd musí pri tomto zisťovaní posúdiť nielen to, či rozhodcovská zmluva bola medzi zmluvnými stranami vôbec uzavretá, ale aj to, či bola uzavretá platne. Iba platná rozhodcovská zmluva môže totiž založiť právomoc rozhodcovského súdu na jej základe určitú vec prejednať a rozhodnúť; absolútna neplatnosť právneho úkonu má za následok, akoby právny úkon nebol nikdy uzavretý.

Rozhodcovskú doložku koncipovanú v takom znení, ako vyplýva z bodu 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, správne okresný súd právne posúdil ako neprijateľnú, a s poukazom na ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka tým absolútne neplatnú (spotrebiteľa nezaväzujúcu) zmluvnú podmienku obsiahnutú v spotrebiteľskej zmluve, nakoľko spôsobuje značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to výrazne v neprospech spotrebiteľa. Podstatnou z hľadiska vyslovenia absolútnej neplatnosti tohto dojednanja je skutočnosť, že táto podmienka nebola s povinnou (v postavení spotrebiteľa) vopred individuálne dojednaná a celkom zjavne nemal spotrebiteľ reálnu možnosť obsah predloženej formulárovej zmluvy ovplyvniť, resp. niektoré zo zmluvných dojednaní vylúčiť. Rozhodcovská doložka nebola, napriek jej formulácii, skutočne alternatívnou. Veriteľ podaním návrhu v rozhodcovskom konaní uskutočnil výber predpokladaný v čl. 17 zmluvných dojednaní. Po tomto výbere už povinná nemala faktickú možnosť podať návrh na začatie konania pred všeobecným súdom, musela sa podrobiť rozhodcovskému konaniu, čím došlo k porušeniu Ústavou SR garantovaného práva každého na spravodlivý súdny proces pred nezávislým a nestranným súdom. Spornosť vo vyváženosti vzájomného zmluvného vzťahu, pokiaľ ide o rozhodcovskú doložku, navyše vyvoláva i skutočnosť, že priamo v predtlačí Všeobecných obchodných podmienok v rozhodcovskej doložke je vopred určený konkrétny jediný rozhodcovský súd, ktorý je oprávnený v rozhodcovskom konaní spory vyplývajúce z danej zmluvy rozhodnúť. Takouto formuláciou rozhodcovskej doložky bolo dlžníkovi - povinnej absolútne odňaté právo slobodnej voľby uplatnenia či bránenia svojho práva nielen medzi všeobecným súdom a rozhodcovským konaním, no aj právo slobodného výberu konkrétneho rozhodcu či rozhodcovského súdu, ktorý by spor z danej spotrebiteľskej zmluvy podľa voľby spotrebiteľa rozhodol. Odvolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že množstvo exekučných vecí s obdobným skutkovým základom, kde rozhodcovské rozsudky ako exekučné tituly vykazujú značnú dávku podobnosti, naznačuje istú väzbu medzi rozhodcovskými spoločnosťami a jednou zo zmluvných strán (oprávneným), čo už samo osebe vedie k pochybnostiam o dostatočnom individuálnom prístupe k ochrane práv spotrebiteľa zo strany rozhodcov.

Pokiaľ právomoc rozhodcovského súdu bola založená na absolútne neplatnom zmluvnom dojednaní, je nesporné, že rozhodcovský rozsudok ako celok bol vydaný v rozpore so zákonom a nemôže byť (a to ani sčasti) spôsobilým exekučným titulom, na základe ktorého by oprávnenému voči povinnej vznikol nárok, ktorého vymoženia by sa mohol v rámci exekúcie domáhať. Uvedený nedostatok je už sám o sebe dôvodom neumožňujúcim poveriť súdneho exekútora vykonaním exekúcie. Preto odvolací súd uznesenie exekučného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. ako vecne správne potvrdil, pričom sa nezaoberal zjavne neopodstatnenou odvolacou argumentáciou oprávneného o tom, že okresný súd na prejednávany prípad nemal aplikovať ust. § 45 ZRK a že bolo nesprávne jeho konštatovanie, že medzi účastníkmi nedošlo k uzatvoreniu žiadnej rozhodcovskej zmluvy, keď okresný súd svoje rozhodnutie nezaložil na aplikácii § 45 ZRK a ani nekonštatoval neexistenciu rozhodcovskej zmluvy, ale len, že táto (v podobe rozhodcovskej doložky) nebola účastníkmi uzatvorená platne.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3: 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.